

SOLLUBEKO EZKURBI

Soillube'tik ikuskizuna: itxaso zabala alde batetik, Gernikako ibaia, Mungia eta txori-erria, Udalaitez eta Anboto, Gorbeia... eta oiñ-azpian, Bermeo.

Gernikan erne nintzan, muiño batean, Santimamiñetik ez aiñ urrin. Areitz eder bat egin nintzan eta bizkaitarrek neure babesean, neure itzalpean, egiten zituen euren batzarrak...

Bi karlistada ezagutu dodaz, joan dan mendean eta Gernika kiskaltzen be bai mende onetako guda madarikatuan... Iparragirrek abestu eban lenengoz, eta Madrid'en, bere "Gernikako Arbola" bigarren karlistadaren ondoren...

* * *

Joandan mendeko bi gerrak Euskalerra galduta itzi eben txirokasunean eta tristuran. Mendian lez, itsasoan be... Kaietan bateltxoak, trañeruak eta atunetako txalopandiak... 1912,ko udarako galerna itzalak ekarri eban eriotza eta negarra... Sota'ren "Goizeko-Izarra" k jaso ebazan gizonak uinetatik; baiña, famili askok ez eben orrelako suerterik izan, semeak eta gurasoak alkarrekin joan ziran ondora...

Bilbo aldera begiratu ezkerro, barriz, burni-meatzetara erdaldunak eldu dira baztar guztiak zapaltzen. Euskadi galduta. Ez da arritzeko Sabiñek oiú egiten ba dau:

"Ii naiago det/ikusi baiño/aberriaren amaia...
Zure basotik atzo igoten zan
eskari ona zerura
gaur erdaldunak sartuta
aixea be birauz bete da.
Nolan ondiño il ez zara?"

* * *

Tostartekoak beti makal eta txiro... Baserritarra nekez... Lantegiak erbestekoez beteak... Baporak sortu dira eta txalupa-andiak galdu... Piñu baltzak jan ditu gaztain eta areitz-basoak... Galdu gara betirako...?

Burua jasotzen ekin dogu eta bere onera ekarri baiño lenago, Franco'ren zapalketa eta Gernikaren triskantza.

Euskadik, ordea, dirau eta Gernikako areitzak ere bai:

"Areitz bat Bizkaian da
zar, sendo, zindo bera ta bere
Lagia lakua..."

Nere aizpa Gernikan, baiña neu Soillube gaiñean sorturiko areitzaren ondorena naiz. Erori nintzan lurre-ra eta bertan sortu eta azi areitz sendo-ederra egin arte...

Bermiotik etorri ziran gizonak aizkoraren ago anker-ra neure gerrian ipiñiz eta ebagi ninduen, abola luze-lerdena nintzan au. Zerurafiñokoa nintzan.

Bermioko kaian egiten ziran iru mastako ontzien artean ni, masta-erdiko ipiñi ninduen laukiko iru oial aundieri eusteko... Irureun toneladako ontzia, baleetarako egiña: bost txalupa barruan. Areitatik lau baleari segitzeko. Bosgarrena gordeta, bateren bat ondoratuko balitz errespatorako...

Balea gure kaietatik urrindu zan eta Terranobako uretara joan bear, Labrador partera, bale-billa. Lau txalupa arrantzarako eta lau patro: kapitana, pillotua, maixua eta kontramaixua, bakoitza berean...

Masta-muturreko mutillak, balea!, deitzean, kapitana bale-ontzia aruntz zuzentzen dau, bi milletara eldu arte eta orduan txalupak uretara botau, eta, aizea popatik ba'da, oialez eta bestela, arraunez balearengana jo.

Gertuen dagoan txalupak botaten dautso lenengo arpoia eta bigarrena al ba'da. Geroago beste arpoi bat sartu ezkerro, oba da balea urpera joaten lagatzea... Urtetan dauenian, sangraderekin zauritu, "odol aundietan" oba. "Odol txikiak" diranean, nekez ilten da balea...

Azken arnasa emoten dauanean, orduan atoian edo erremulkan ontzira gerturatu, indioekin perrak diranean. Pake garaian, berriz, legorrera eroan bertan eraikitako txabolara, an zatituteko eta, txingarrak egiñez, koipeak atara eta barriketan imiñi... bodega guztiak bete artean. A zer poza udazkeneko aize epelakin etxeruntz abiatzen geranean...!

* * *

Labradoreko eskimalek euskaldunekin zearo asarratu dira joan dan udazkenean, bale-ontzi bateko mutillak buruzagiari emaztea arrapatu eutsoelako... Aurten udabarrian agertu garanean, sekulako eriotzak egin ditue txaboletako gizonen artean eta urtutze-lanak barruan egin bear izan ditugu, ontzia erretzeko arrisku aundierekin... Labradoreko parte onetan ez dogu aurrerantz pakerik izango. Gorroto bizian dagoz gure aurka. Ez jake arrazoirik palta.

* * *

Negua bere surra agertzen asi danean, etxerantz jo dogu, oial guztiak zabalik. Illebeteko atsedena daukagu bidean, ames egiteko denbora luzea... Eskimalaz ez diran indioekin ondo alkartzen gara eta agur egin dautsegu datorren udaberrira arte.

—Euskaldunak, etorri barriro guregana. Ekarri sagardo, ogia, burnizko aizkorak eta lanabesak gure kastornarruekin trukatzeko...

Zenbait neskaitilen begietatik malxo epelak erortzen ikusi dodazen. Gorputzaren azal-koloreak ez dautso maitasunari esirik ipinten; baiña, gure mutillak euren biotzak Euskalerrira begira dabez... An urrutian Bermioko kaleak ikusten ditue. Kale zoragarriak. Zein illebate luzea Terranobatik Bermiora bitartekoa...!

Zer istilluak eta zer algarak ontzi-muturra, Matxi-txakotik aurrera, abiatzen danean kaira sartzeko... Zazpi illebate zure kalerik ikusi barik... Neuk be antxe ikusten dot Soillubeko tontorreko neure sor-lekua, andik atera ninduen bale-ontzi onetako erdiko masta izateko...

Zer zoriona etorri diranentzat eta berton zai-zai eta arduraz beterik, egon diranentzat. Arriskuak, nekeak eta izardiak koipe biurtu diraz eta, koipe oneri esker, orain negua etxeko epeletan igaroko dogu, udaberririk lur osoa berpiztu arte...

Neguan, oraindiño be, baleak agertzen dira gure kostaldean: banan-banan, ama bere kumarekin ala emea arrarekin... Guk onek Terranoban sardatan ikusi doguz eta orregaitik "Sardako Balea" izena imiñi deutsogu... Lana egin dogu sendo eta neguko baleak ez gaitu mogituko; orreik berton dagozenentzako dira.

Bertoko bale-arrantza estropada bat izaten da. Balea agertzen danean, txalupa danak parte artzen dabe; baita

alboetako kaietako ontziak be... Zenbat burruka sortzen dan kaien artean arrantza onetan... Zergaitik? Lenego arpoiak balea bere portura eroaten daualako. Eta, bale batek aberastasun aundiak ekarten ditu errira... Alegindu egin bear lenego arpoia sartzen...!

* * *

Eldu da barriro udabarria eta barriro oial zuriak masteetan zintzilik...

"Boga, boga, mariñela
joan bear degu urrutira...
bai Indietara."

San Lorenzo ibaiaren kolkoan baleak sardan; nai dan beste koipe dogu barriketan sarturik. Bodegan oraindik leku apurtxo bat badago libre eta axe bete nai... Antzarrak iparretik egoalderuntz abiatu ziran joan dan astein, baiña kapitanak beste dozena bat barrika gura ditu guztien partillak obetzeko... Bat-batean egoaldia aldatu da. Ifarraldeko aizeak jotzen dau indartsu eta oialak arriau bear arin. Aizearekin batera otzaren mada-rikazioa. Diru-goseak galduko gaitu... Itsasoa izozten asi da. Iztzak arrapatu gaitu eta ontzia ondoratu da. Agur koipeak, agur diruak, agur ametsak, agur Bermio...

"Ez det, nik ikusiko
zure kai ederra..."

* * *

Soillubeko areitz ederra Labradoreko ur izoztuetan gelditu da betirako, etorkizunean andik iñork ataritzen ez ba dau.

ARRINDA'TAR ANES

ZER

ALDIZKARIA

- ILLEROKOA (MENSUAL)
- BIZKAIERAZ IDATZIA (EN BIZKAINO)
- ERRI-JAKINTZAREN GAIK (MATERIAS POPULARES)
- IRAKURGAI ERREZ-ERREZAK (LECTURA FACIL)
- ARAZO SAKONAK AZTERTUTA (ANALISIS DE TEMAS)

ARPIDETU ZAITE!

ZER
EUSKERAZALEAK

Colon de Larreatgui, 14-2.º —BILBAO-1